

Az Alsó-Tiszavölgy HUKN10007 kmt. célkitűzései és prioritásai

A Natura 2000 terület természetvédelmi célkitűzése az azon található, a kijelölés alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve a fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

Prioritások:

Kiemelt fontosságú cél a következő madárfajok kedvező természetvédelmi helyzetének fenntartása:

- vörösnyakú lúd (*Branta ruficollis*)
- kis lilik (*Anser erythropus*)
- kis kárókatona (*Phalacrocorax pygmeus*)
- fekete gólya (*Ciconia nigra*)
- bakcsó (*Nycticorax nycticorax*)
- kanalagém (*Platalea leucorodia*)
- daru (*Grus grus*)
- gulipán (*Recurvirostra avosetta*)
- gólyatöcs (*Himantopus himantopus*)

Kiemelt fontosságú cél a következő élőhelyek és fajok kedvező természetvédelmi helyzetének helyreállítása:

- hamvas rétihéja (*Circus pygargus*)
- parlagi sas (*Aquila heliaca*)
- széki lile (*Charadrius alexandrinus*)
- nagy goda (*Limosa limosa*)
- réti fülesbagoly (*Asio flammeus*)
- szalakóta (*Coracias garrulus*)

Részletes célkitűzések:

A jelölő élőhelyek kiterjedése és konnektivitása ne csökkenjen. Ennek érdekében a jelölő pusztai élőhelyek és fajok állományainak térbeli kapcsolatait rontó, természetvédelmi célt nem szolgáló erdőtelepítések nem végezhetők.

A jelölő élőhelyek természetessége sehol ne csökkenjen, kivéve ha ez közvetlenül elháríthatatlan külső ok (például időjárási szélsőség, fogyasztószervezet gradációja) miatt következik be. Természetvédelmi célból, másik jelölő élőhely vagy faj érdekében is csökkenthető a jelölő élőhely természetessége (például jelölő madárfaj számára kedvező körülményeket teremtő túllegeltetéssel), ha az így bekövetkező értékcsökkenésnél nagyobb az egyidejűleg előidézett, Natura 2000 kijelölés céljait szolgáló természeti értéknövekedés.

A jellemző földhasználati formák közül ki kell emelni a mezőgazdasági művelést, ami a nyílt pusztai élőhelyek minőségét alapvetően meghatározza. Mezőgazdasági művelés során az extenzív hasznosítási formákat kell előtérbe helyezni, ugyanakkor a vonuló és teelő madárállományok (*Anseriformes*, *Gruiformes*) táplálékául szolgáló szemes takarmányokhoz (elsősorban kukorica) való hozzáférést biztosítani kell. Az aratás utáni tarlók meghagyása a téli időszakban, illetve a természetvédelmi kezelő madárvédelmi célú takarmánytermesztése a

jelenlegi agrártámogatási rendszer mellett is alkalmas a téli táplálék biztosítására, ám a hosszú távon is megnyugtató megoldást a régióban egy kiemelt támogatási rendszer (pl. MTÉT) bevezetése jelentené.

A gyepterületek hasznosítása során a külterjes legeltetésre alapuló állattartás fejlesztése, valamint a gyepterületek arányának növelése kiemelten támogatandó cél. A felszíni vizek megőrzésével a gyepek állapotának javítása, illetve a vizes élőhelyek arányának növelése szükséges, ugyanakkor az alulkezelt területek arányát csökkenteni kell.

Törekedni kell a gyepek, szántók, illetve vizes élőhelyek (pusztai mocsarak) alkotta élőhely-mozaikok fenntartására, a jelölő madárállományok életfeltételeihez igazodó extenzív hasznosítás megvalósítására.

Nádgazdálkodás során az aratott területek arányát növelni nem szükséges, az aratatlan foltokat több évig érintetlenül kell hagyni, hogy megfelelő „kotu-réteg” alakulhasson ki, elősegítve ezzel a fülemülesitke és egyéb nádi jelölő madárfajok költését. A gémtelpek körül kialakított védőövezetben nádgazdálkodási tevékenység nem folytatható.

A halastavi környezetben végzett halgazdálkodás és a jelölő madárállományok védelme (különösen a költési időszakot) együttesen kell megvalósuljon a gazdasági szempontok szem előtt tartása mellett, így kerülendő a vízszint nagymértékű ingadozása, a víz minőségének romlása, illetve a madarak általános zavarása. Ennek érdekében a vízjogi üzemelési engedélyek rendszeres felülvizsgálata és a madárállományok rendszeres monitorozása szükséges.

Erdőgazdálkodás során elsődleges szempont, hogy a tájidegen fafajok elegyaránya ne növekedjen a jelölő erdei élőhelyek állományaiban, illetve azok arányának csökkentését kell elősegíteni. A fokozottan védett és telepesen fészkelő madárfajok költőhelyének védelmét biztosítani kell megfelelő méretű és minőségű védőzóna kialakításával, illetve a fészkeket tartó faállományok megóvásával. Költési időben, ami a párválasztás időszakát is magába foglalja, a fészkelőhelyek körül kialakított védőövezetben erdészeti és vadgazdálkodási tevékenységek nem végezhetők.

Kiemelt célként fogalmazható meg a veszélyeztető tényezők mérséklése, így az alullegetetés elkerülése, a nagyarányú és természetvédelmi szempontból kifogásolható erdőirtás mellőzése, az intenzív halgazdálkodás és halászat visszaszorítása az extenzív halastavi és folyami hasznosítás javára. Kerülni kell azon infrastrukturális fejlesztések (pl. műutak, légvezetékek) megvalósítását, amik a jelölő madárfajok állományaira potenciális veszélyt jelentenek, illetve élőhelyük beszűkülését, fragmentálódását eredményezi. Az intenzív erdőgazdálkodás háttérbe szorítása, a madárállományok költő-, vonuló- és pihenőhelyeinek zavarása és veszélyeztetése kerülendő. Az élőhelyek általános védelme érdekében a mezőgazdasági művelés felhagyás, illetve a növényzet égetésének hatására bekövetkező ideiglenes, vagy végleges területvesztés a jelölő madárállományokra negatívan hatnak, így ezek elkerülése kiemelt célként kezelendő.